

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет:Факултет по славянски филологии.....

Специалност: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Българска филология, задочно обучение, II курс, зимен семестър,
СИД

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

--	--	--	--

(код и наименование)

Българи и източни славяни през Средновековието и Възраждането – културни взаимодействия

Преподавател: доц. д-р Илиана Чекова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	20
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Реферат	да
	Доклад/Презентация	да
	Научно есе	да
	Курсов учебен проект	да
	Учебна екскурзия	да
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	да
Обща извънаудиторна заетост		
ОБЩА ЗАЕТОСТ		
Кредити аудиторна заетост		
Кредити извънаудиторна заетост		
ОБЩО ЕКСТ		

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
---	---------------------------------------	---------------

1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	10
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	10
3.	Демонстрационни занятия	10
4.	Посещения на обекти	20
5.	Събеседване	50

Анотация на учебната дисциплина:

Свободноизбираемата дисциплина „Българи и източни славяни през Средновековието и Възраждането – културни взаимодействия” разглежда в хронологична последователност културните контакти и влияния от Византия и славянския Юг към славянския Северо-изток и обратно: от България към Киевска Рус през XI-XII в.; от България и Сърбия към Московска Рус през XIV-XVI в.; от Киевска Рус към Балканите през XII-XIII в.; от Русия към Балканите през XV-XVIII в. и др. Курсът запознава с историята и поетиката на руската литература от Средновековието в контекста на феномена Slavia Orthodoxa, разглежда проникването на старобългарската книжнина в Киевска и Московска Рус; присъствието на български теми и образи в староруската литература, както и на образи на източнославянски светци в българската литература и църковна живопис от Средновековието до наши дни. Засегнати са също така аспекти на митологията и фолклорните традиции на източните славяни в сравнение с тези на южните славяни.

Предварителни изисквания:

Няма

Очаквани резултати:

Придобиване на знания за културно-историческите взаимодействия в ареала Slavia Orthodoxa през Средновековието и Възраждането. Осмисляне на пътя на славянската книга и спецификата в развоя на книжовните процеси сред славяните. Изграждане на представи за културните модели и реалии на източните славяни в сравнение с българските.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Източните славяни – общи исторически и културни сведения. Митологични вярвания, обреди и фолклор на източните славяни. Сравнение с фолклорните традиции на южните славяни.	2
2	Литературите на Slavia Orthodoxa – типология и своеобразие.	3

	Пътят на славянската писменост и книга през Средновековието. Възникване и особености на старата руска литература. Връзки с византийската и старобългарската литература.	
3	Културно-исторически процеси в Киевска Рус през XI–XIII век. Първо южнославянско (българско) влияние върху староруската литература. Български книги и автори от Златният век на българската култура в източнославянските земи. Общославянски и български теми в литературата на Киевска Рус.	2
4.	Културно-исторически процеси в България през XII–XIII век. Източнославянско влияние върху българската литература. Източнославянски светци в старобългарската агиография.	2
5.	Културно-исторически процеси в Московска Рус през XIV–XVI век. Второ южнославянско влияние върху староруската литература. Традициите на Търновската книжовна школа и ролята на нейните представители в развитието на стила „плетение словес” в Московска Рус.	2
6.	Културно-исторически процеси в България през XV–XVIII век. Източнославянско влияние върху българската литература. Проникване на руски ръкописни и старопечатни книги. Източнославянски владетели и светци в българската литература.	2
7.	Изображения на източнославянски светци в българските християнски храмове от Средновековието, Възраждането и Новото време.	2

Конспект за изпит

№	Въпрос
	Съгласно темите от учебното съдържание

Основна:

- Ангелов Б. Из историята на руско-българските литературни връзки. Кн. 1. С., 1972.
Генчев Н. Българо-руски културни общувания през Възраждането. С., 2002.
Горина Л., Б. Даскалова. Шедьоври на българската книжовност на руска земя. С., 2011.
Гагова Н. Владетели и книги. С., 2010.
История на българската средновековна литература. Съст. А. Милтенова. С., 2008.
Кувев К. Съдбата на старобългарските ръкописи през вековете. С., 1979.
Лихачов Д.С. Големият свят на руската литература. С., 1976.
Михайлов Е. Руси и българи през ранното средновековие до 964 г. С., 1990.
Павлова Р. Болгарско-руските и руско-болгарские языковые связи. С., 1979.
Пикио Р. Православното славянство и старобългарската културна традиция. С., 1993.
Франклин С. Письменность, общество и культура Древней Руси (ок. 950-1300гг.). Спб., 2010.

Чекова И. Първите староруски князе светци (Образи, символика, типология). С., 2013.
Чекова И. Кирилло-Мефодиевское письменное наследие и восточные славяне. – В: Класика и канон в руската литература. Юбилеят. С., 2016, 179-191.
Franklin, S., J. Shepard. The Emergence of Rus (750 - 1200). Longman, N. Y. 1996.

Допълнителна:

Жени светици в източното православие. Съст., прев. Е. Томова, К. Иванова С., 1994.
Кирило-Методиевска енциклопедия. т. I, С., 1985, т. II, 1995, т. III, 2003, т. IV, 2003.
Михайлов М. Староруска литература (XI - XVII в.) С., 1991.
Павлова Р. Восточнославянские святые в южнославянской письменности XIII-XIV вв. S. Mengel. Halle, 2008.
Петканова Д. Средновековна литературна символика. С., 2000.
Сахаров А.Н. Дипломатията на Древна Русия. IX – първата половина на X в. С., 1984.
Старобългарска литература. Енциклопедичен речник / Със.. Д. Петканова. С., 1992, 2. изд. 2003.
Чекова И. Източнославянски светци в българската християнска агиография и живопис. – В: Руската литература – културни диалози. В. Търново, 2008, 23-42.
Чекова И. Образи на светостта в Киевска Русия от XI век. – Култ и обредност. Годишник на асоциация „Онгъл”, т. 2, год. II, С., 2001, 89-102.
http://www.ongal.net/editions/6Kult_obr/17Iliana_ch.doc
Чекова И. Коледният текст (Етноложки наблюдения върху руската фолклорна традиция). – Езици на общуването (Фолклор и религия). Год. на асоциация „Онгъл”, т. 3, г. III, С., 2003, 31-38.
Чекова И. Изображения на източнославянски светци в български храмове през Средновековието и Възраждането. – Старобългарска литература, кн. 48, 2013, 258-282.
Чекова И. Сватбеният текст (наблюдения върху поетиката и символика на източнославянските сватбени песни и обредни формули). – В: Образ – мит – текст. Годишник на асоциация „Онгъл”, т. 14, год. X, С., 2016, 203-230.
Чекова И. Източнославянски светци в българската литература. – В: Трети международен конгрес по българистика, 23-26 май, 2013 г. София. Кръгла маса „Кирилометодиевистика”. С., 2014, 220-249.

25.06.2018

Съставила: доц. д-р Илиана Чекова

1. Митологемата “Цариград” в “Повесть временных лет”. – Годишник на Софийския университет “Св. Кл. Охридски”, Център за славяно-византийски проучвания “И.Дуйчев”, т. 90 (9) 2000, 425-439.
 2. Варяги и варяжки предания в староруските паметници от XI – XIII век. – В: Викингите – мореплаватели, откриватели, създатели. София 2000, 131 - 142.
- Чекова И. Равноапостолният княз Владимир в “Повест за изминалите години” – семиотика на княжеската святост. – В: Класика и канон в руската литература. Българският поглед. С., 2012, 20-30
- Чекова И. Библейска символика и владетелска святост (Княгиня Олга като библейската пророчица Раав). – В: Класика и канон в руската литература. Чуждият поглед. С., 2013, 21–29.
- Чекова И. Светите князе Борис и Глеб – символика на владетелската мъченическа святост. – В: Класика и канон в руската литература. Университетският поглед. С., 2014, 28–39.
- Чекова И. Старозаветният наратив за Йосиф и неговите братя и владетелският модел на староруските и старосръбските князе. – Език и литература, 2013, 1–2, 146–155.
- Св. Георгий Победоносец и св. Димитрий Солунский в культурной традиции Киевской Руси. – In stolis repromissionis. Светци и святост в централна и източна Европа. С., 2012, 211-222.

Дата: 11.06.2018